

Veberöds kyrka

55.6344, 13.4894

Från mitten av 1100 till mitten av 1200-talen byttes de gamla stavkyrkorna ut mot kyrkor i sten i den danska provinsen Skåne. Biskop Eskil i Lund införde en skatt, kallad tionde, som skulle tas från Skånes bönder, varav en tredjedel av tiondet skulle gå till grundplåten för byggandet av kyrkorna.

Det bestämdes att kyrkorna skulle ligga högst fem kilometer från varandra. Många av dessa kyrkor, de flesta ombyggda, finns kvar än idag. Även kyrkan i Veberöd byggdes under denna tid, troligen i början på 1200-talet, och likt alla andra kyrkor placerades altaret i öster. Anledningen till detta var uppfattningen att i öster, soluppgångens väderstreck, skulle Kristus återkomma.

Byggnaden bestod ursprungligen av ett rektangulärt långhus, med en något mindre byggnad för koret och en halvrund så kallad absid. Kyrkan hade två ingångar, en i norr för kvinnor och en i söder för män. Med tiden uppfördes ett vapenhus framför männens ingång. Likaså ersattes det plana trätaket med murade valv. Kyrkan saknade dock torn, istället hängde klockan i en fristående klockstapel av trä.

Här som i alla tidigmedeltida kyrkor hade kyrkorummet bara små fönsteröppningar, som knappt släppte in dagsljuset. Därför låg rummet i ständigt dunkel endast upplyst av talrika vaxljus.

Det fanns inte heller några bänkar, sockenborna tog del av mässan stående eller knäliggande.

Det allra heligaste, kyrkans högaltare, var dolt för menighetens insyn. Endast prästerna fick tillträde till korparti och absid. Eftersom högaltaret var dolt för insyn, kunde menigheten be till de helgongestalter som fanns i dessa sidoaltaren, placerade i nischer på ömse sidor om triumfbågen. Altaret i norr var ofta helgat åt Jungfru Maria medan altaret i söder helgades åt kyrkans skyddshelgon.

Kyrkan i Veberöd har byggts om flera gånger sedan medeltiden. Bland annat gjordes genomgripande renoveringar och tillbyggnader under 1800-talet. Bland annat tillkom den norra korsarmen då, liksom tornet. I samband med detta rev man det gamla vapenhuset och öppnade huvudingången genom tornet i väster. Senare samma århundrade byggdes den södra korsarmen och kyrkan fick det utseende som den har idag. Även på 2000-talet har kyrkan renoverats.

Altarkrucifixet är i förgyllt trä och kom till kyrkan 1930. När kyrkan fick sitt altarkrucifix lät den dåvarande kyrkoherden P Söderlind sätta upp en textremsa på baksidan av altaruppsatsen med texten: "Gå ut och restaurera min kyrka, som Du ser håller på att störta samman". Orden stammar från den 24-årige Franciskus. I en bön framför ett gammalt krucifix i kyrkan i San Damiano tyckte han att dessa ord kom från den korsfäste.

Antalet ljus på altarbordet varierar beroende på vilken dag under kyrkoåret det är. En vanlig söndag har man två ljusstakar, vid större högtider fyra och vid de verkligt stora högtidsdagarna sex ljus.

Altaruppsatsen i Veberöd har troligen tillverkats någon gång på 1500-talet av en känd hantverkare i Malmö, Mogens Snedker.

Ovanför altarpartiet finns en stor väggmålning med motivet Jungfru Maria och Jesusbarnet. Tyvärr är konstnär och datum okänt.

Predikstolen i Veberöd är daterad till år 1591, och i de fem fälten på korgen syns de fyra evangelisterna med

sina attribut, Matteus, Markus, Johannes och Lukas samt i sista fältet Kristi monogram.

Dopfunten i Veberöd är troligen huggen i samband med kyrkobygget under 1200-talet. Funten har en gång varit färglagd, än finns fragment av färg runt ovandelen och på sockelns mellersta del.

Ljusbäraren av järn är skapad av konstnär är Ulf Engfalk. Den bågformiga överdelen antyder konturen på Romele klint. Trefoten är utformad som liljeblad.

I södra korsarmen finns en glasmålning av konstnären Anders Nilsson. Motivet är Jesus med lärjungarna. I norra korsarmen avbildas på ett fönster Jesus med barnen. Samme konstnär har också smyckat fönstren i absiden. I vapenhuset hänger en värja som förmodligen tillhört en fanjunkare Nils Leijon.

Kyrkans orgel tillverkades år 1980 av Mårtenssons orgelfabrik i Lund, och ersatte då en äldre orgel från 1907. På orgelläktaren finns även en tramporgel från 1782 som skänkts av kantor Maria Nortorp.

Källor:

Pdf: "Veberöds kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik

och bedömning. Lunds stift. Max Laserna. 2014.